ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVII — Број 175 — Субота, 7 мај 1955

Мики и Шиља као истраживачи

30

ЈОШ НАС ГОНИ!

ПОЧИЊЕМ ДА МИСЛИМ ДА ЈЕ ОНА ИПАК МАЊЕ ОПАСНА ОД ОВОГ ВАЗДУШНОГ ЏОКЕ-ЈА...!

ЕЈ... МОЖЕМО ЛИ ДА СЕ СПУСТИМО НА ЗЕМЉУ ГДЕ САОБРАЋАЈ НИЈЕ ТАКО ЖИВ?

МИКИ... ОВДЕ ЈЕ НЕКО ВАСИОН-СКО СЛАВЉЕ С ВАТРОМЕТРОМ!

НЕ... МИСЛИМ ДА СМО УЛЕТЕЛИ У МЕТЕОРСКИ ПЉУСАК!

САД НЕ ГЛЕДАЈ! ЧИНИ МИ СЕ ДА ЈЕДАН ОД ТИХ МЕТЕОРА ЛЕТИ ПРАВО НА НАС!

ПРОМАШИО НАС ЈЕ!

ОХ... ХУСАТИН БРОД ЈЕ НЕСТАО! СИГУРНО ГА ЈЕ МЕТЕОР ПОГОДИО!

ТИМЕ ЈЕ ВАЉДА НАША ВЕРИДБА РАСКИНУТА!

ЈАДНА ХУСАТ! ЈЕС'ДА ЈЕ ИМАЛА РЂАВУ НАВИКУ ДА УБИЈА... АЛ' ОНА ЈЕ БИЛА ЈЕДИНА ДЕВОЈКА КОЈА МЕ ЈЕ СМАТРАЛА ЛЕПИМ!

ИЗГЛЕДА ДА СЕ ПРИБЛИЖАВАМО ЗЕМЉИ!

УЛАЗИМО У ЗЕМЉИНО ГРАВИТАЦИОНО ПОЉЕ! ШИЉО, КАЖИ МУ ДА СЕ СПУСТИ!

ОХ! КАКО ЈЕ ДИВНО ПОСЛЕ СВИХ МУКА НАЋИ СЕ У РОДНОЈ ЗЕМЉИ!

Т.

Ч. СТЕРН: Суђење Робину Линку, роботу

2)

— Мој стриц је одавно био почео да скупља документе о твом „рођењу“ и образовању. Хтео је да ти прибави статус пуноправног грађанина. О томе ми је у неколико махова писао, тражећи од мене правне савете и путеве којима би се то постигло. Требало је, како смо се преко писама били договорили, да ја дођем идућег месеца да бисмо све то коначно спровели у дело.

Сећам се да је доктор Линк више пута рекао да ја нисам само робот, човек од метала. Ја сам, по његовим речима, био разумно биће, као и људи од крви и меса. Он ме је створио, одгајио и подигао с љубављу и стрпљењем, баш као што мајка подиже своје дете.

При сећању на мог творца, обузе ме тешка туга и готово неподношљив бол. Било ми је исто толико тешко као и оног дана кад сам га нашао мртвог и кад ми се учинило да је за мене сунце наједном престало да сија. Ви који читате ове редове можда ћете се цинички осмехнути на моје речи, али су моја „осећања“, верујем, стварна и дубока. Разум чини човека човеком, а ја га имам.

— Он је био добар човек, — рекох. — А ви сте, Томе, мој пријатељ.

Он се насмеја срдачно и стави своју руку на моје светлуцаво, тврдо раме.

— Ја сам твој рођак, — одговори ми. — А ти знаш да је крв гушћа од воде.

Знао сам да се није шалио, да то није била никаква игра речи са скривеном алузијом на моје метално тело без крви. Осећао сам да је он тим једноставним речима хтео да каже да ме прима као што би примио сваког другог, правог сродника.

Током тога дана, док је Том прегледао рукописну заоставштину свога стрица, ми смо с времена на време разговарали. Ја сам испричао све што сам знао о злом удесу његовог стрица и о свему ономе што се после тога збило.

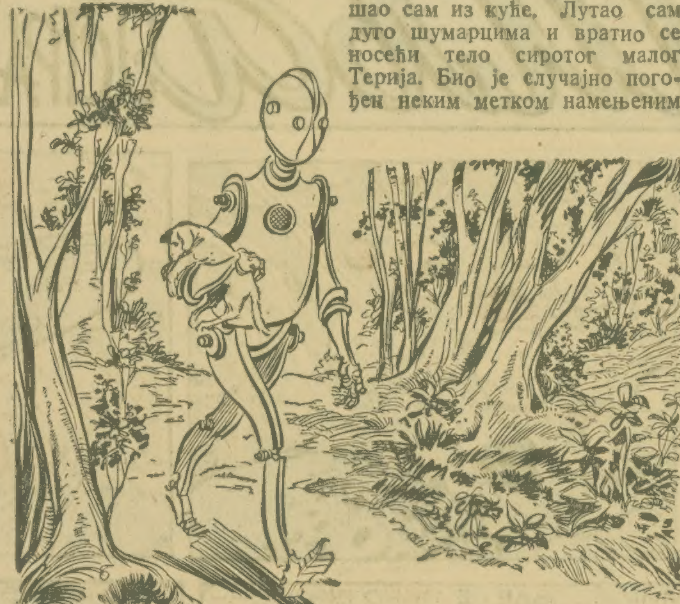
— Претстоји нам права битка, — рече он замишљено, — — битка којом треба оповрћи оптужбу да си ти убица. Тек после тога можемо помишљати на испуњење стричеве замисли о стицању права и статуса грађанина.

Док је то говорио, гледао ме је, чини ми се, мало чудно. Његов поглед прелазио је с мојих очију — два мала испупчена огледала — и мог безизразног металног лица на моје круте ноге од легуре. Можда је тада први пут схватио колико је све ово што је за последњих неколико часова доживео заиста чудно. Он, млад адвокат који тек треба да почне своју каријеру, устао је да брани мене — један конгломерат жица, точкова и батерија — као да сам право људско биће које је зачела и на свет донела нека жена.

За тренутак, кад га је прошло узбуђење новине и кад је имао времена да о свему размисли, можда је чак и посумњао да сам ја заиста кривац.

Зар не бих, на крају крајева, ја могао и бити чудовиште? Можда се доктор Линк варао кад му је писао да сам ја сушта супротност ономе што би се могло закључити из моје неугледне, па чак и одвратне, спољашњости? Ко зна какве се мисли мотају кроз мој нељудски, небиолошки мозак? Можда ја само чекам згодну прилику да смакнем и Тома, као што сам то учинио с његовим стрицем?

Могао сам да осетим, да видим, како се те мисли гомилају у његовој глави. Не мислим да је ово моје читање његових мисли неки телепатски феномен. Једноставно, мој електронски мозак ради прецизније и брже од људског. Ланац повезивања утисака ради код мене брзином муње.

Најмањи трзај његових усана и промена у његовом гласу одају ми мисли које су вероватно биле узрок тих појава.

Осетих се мало узнемирен. Зар ће се и мој једини пријатељ постепено окренути против мене? Зар сам се узалуд надао да ће ме једног дана, кад страх и предрасуде буду савладане, друштво примити као свог члана? Био сам у положају у коме би се нашао, рецимо, један Марсовац који би изненада стигао на Земљу. Имао сам у изгледу исто тако мало могућности да ће ме људи пријатељски примити као што би их он имао. Мислите да је ово поређење произвољно и да не одговара мом случају? Сигуран у своје речи, ја тврдим да ће први Марсовац, односно прво васионско биће које стигне на Земљу — под претпоставком да се ово икад догоди — бити уништено без много размишљања... Али, опет сам се непотребно удаљио од своје приче.

Док је Том био забављен разним стварима у вези са својим наслеђем, дадох се на посао да оправим кварове на себи. О својим сопственим деловима и начину на који они функционишу, ја знам више и боље но што један физиолог зна о свом телу. Исправио сам механизам који моје ноге чини савитљивим у коленима, који је био оштећен револверским мецима. Код два моја прста били су покидани „мишићни каблови“, тако да сам морао да их вежем. Скинуо сам плочу с предњег дела грудног коша и чекићем изравнао улубљена места. Моја лобања тако је склопљена да се читав горњи део једним покретом може скинути, што се у овом случају показало веома подесно, јер ми је омогућило да исправим спљоштене делове који су притискивали мој мозак, мек и еластичан као сунђер. Главобоље је одмах нестало. Најзад, подмазао сам уљем све делове свог тела и ставио у себе нову батерију која ми омогућава кретање. За свега неколико часова обавио сам све оправке, које би — да се опет послужим поређењем — одговарале хируршкој интервенцији над тешко озлеђеним човеком и његовом доцнијем опорављању. Само, за то би њему требало неколико недеља. Велика је предност и олакшица имати метално тело.

Кад сам све то обавио, изишао сам из куће. Лутао сам дуго шумарцима и вратио се носећи тело сиротог малог Терија. Био је случајно погођен неким метком намењеним мени. Закопао сам га, мислећи притом на његово весело кевтање и наше заједничке игре.

— Робине! Робине!

Задрхтах на тај глас и лагано се окренух. Иза мене је стајао Том. Имао сам утисак да је, непримећен, већ дуго стајао иза мојих леђа посматрајући ме. Његово лице сијало је некако чудно.

— Опрости ми, — прозбори он благо. — Читаво по подне сумњао сам у тебе. Посумњао сам у истинитост онога што ми је о теби писао мој стриц. Али, дајем ти реч да се то никад више неће догодити.

Говорећи то, он је гледао у свежу хумку испод које је лежао наш псић Тери.

II

Као што је Том био предвидео, сутрадан, рано ујутру, појавио се шериф Берклеј с налогом за моје хапшење. Био је чврсто уверен да ме треба уништити и није отступао од своје намере, само је сада изабрао други пут.

— То ће бити права комедија... судити једном роботу, — признаде он постиђено Тому Линку, пружајући му налог. — Осећам се као будала. Али, он мора бити уништен. Ви сте паметан младић и не очекујете ваљда да ће порота, састављена од поштених и трезвених људи, ослободити вашег... клијента?

Том не одговори на то ни речи, већ само бесно стеже вилице. Тада шериф Берклеј погледа у мене.

— Ви сте... овај... хтедох рећи ово је ухапшено. Оно мора да пође с нама, у затвор.

Говорио је Тому, мада је гледао у мене, очекујући ваљда да ћу се ја супротставити, можда чак и силом.

— Идем и ја, — мирно рече Том. — Хајдемо, Робине.

Довезли су за мене камион — јер ја претстављам масу од 150 килограма метала — и њиме ме повезли према оближњем граду. Никад пре тога нисам био ни у једном већем људском насељу, јер сам с доктором Линком живео повучено, на његовом сеоском имању. Мој први сусрет с градом није ме узбудио, па чак ми није донео ни изненађење. Град је био тачно онакав каквим сам га — на основу онога што сам читао и по сликама које сам имао прилике да видим — замишљао: бучан, пренатрпан, ружан и рђаво уређен.

(Наставиће се)

Рођење једног слона

С врха високе стене у националном парку Јала, на Цејлону, шумар Андирис посматрао је један догађај који, вероватно, пре њега никад ниједан човек није видео: рађање бебе-слона у слободи. О томе догађају он је Отсеку за проучавање и заштиту дивљих животиња на Цејлону поднео овакав извештај:

Било је очигледно да су породиља и других осам слоница које су јој се за ту прилику нашле „при руци“ претходно пажљиво изабрале место где ће се обавити „срећан догађај“. Била је то мала чистина поред једне лагуне, која је од осталог копна била са свих страна заштићена густом џунглом.

Насред те чистине лежала је, окренута на бок, мајка-слоница, док је осталих осам стајало око ње и нежно је миловало својим сурлама. Уколико се час рођења малог слона више приближавао, будућа мајка је постајала све немирнија: устајала је и покушавала да иде, да би већ после неколико корака поново легла на земљу. Тада се седам њених „другарица“ повукло у џунглу и само је једна остала с њом. С времена на време из џунгле би, и то наизменично, долазиле по две да би је помиловале сурлама.

Мали слон дошао је на свет лако: његова мајка није пустила ни гласа од себе. Она је одмах устала, одмакла се од свог новорођенчета десетак корака и стала да труби. Истог часа остале слонице појавиле су се из џунгле и, такође трубећи, пришле јој да је још једном помилују сурлама и да јој „честитају“. Пошто су је натерале да опет легне, да се одмори, свих осам пришло је слончету. Једна га је нежно подигла на ноге, а затим су све стале да обигравају око њега, дувајући сурлама песак на бебу, да би на тај начин осушиле њену, меким длакама покривену, кожу. То пешчано купање и чишћење трајало је око пола часа и за читаво то време слонче је чврсто стајало на ногама.

Кад је то било готово, мајка је устала и гласно трубећи пришла свом детету, подигла га сурлом и однела мало даље од осталих слоница. Затим је пажљиво клекнула и дозволила му да се први пут напије млека.

Кад је и овај важан чин обављен, мајка је поново затрубила, узела слонче сурлом и подигавши га високо изнад главе ишчезла у џунгли, праћена осталим слоницама.

Читајте брзо!..

Једног јутра у собу директора Читалачког института Универзитета у Њујорку, иначе лекара, ушао је средовечан човек, по струци инжењер, који се својим радом већ био истакао и постао познат чак и широј јавности. На питање директора института на шта се жали, инжењер је одговорио да се плаши посла. Наиме, кад је пре извесног времена, постављен на један висок и одговоран положај у државној управи, осетио је немоћ пред послом. Оног истог јутра кад је ступио на нову дужност, затекао је на свом столу хрпу писама и одмах му је било јасно да ће веома велики део радног времена морати да употреби на читање разне преписке. Пред помишљу да ће се сваког јутра суочити с брдом „бесконачно дугих“ писама, човека је ухватила паника и зато се пожурио лекару.

Директору Читалачког института није требало дуго па да открије да је узрок изненадном страху то што инжењер чита споро — највише 160 речи у минуту. У току година, вршећи послове у својој струци, он је себе привикао да пажљиво чита обимне техничке податке, како би могао да продре у њихову суштину. Временом, он се навикао да и све друго, па чак и лаке романе, чита полако. Лекар је потом установио да пацијент болује од неспособности да „повећа брзину“.

Почињући лечење, пацијент је добио задатак да чита разна поглавља из уџбеника за ниже разреде основне школе. Потом је добијао све теже текстове, тако да је ускоро достигао брзину од 900 речи у минуту и тако се оспособио за рад на свом новом месту.

Зато што не знају како треба читати, многи пословни људи свакодневно одлазе кућама из своје канцеларије носећи са собом торбе препуне докумената, с којима нису стигли да се упознају у току радног времена. Овакав начин рада није нимало препоручљив. Није мали број оних јавних радника који услед неспособности да брзо читају занемаре своју породицу, јер проводе над својим списима не само сав слободни део дана, већ остају за столом до дубоко у ноћ. Тако је једном приликом установљено да је неки државни функционер читао сваки текст реч по реч. Кад је дошао код лекара, овај га је упутио како ће да разуме смисао целе реченице не вршећи анализу сваке појединe речи. Затим му је преко отворене књиге ставио нарочиту направу која се покреће преко стране, одозго надоле, и све брже открива редове које ваља прочитати. Поступајући према саветима педагога, човек је у почетку имао утисак да неће ништа запамтити. Но, то није дуго трајало. Најзад је читао 1.200 речи у минуту, уместо ранијих 225.

Већина недостатака при читању води порекло из основне школе, у којој смо добили погрешно васпитање. Лекари су утврдили да две петине људи не уме да чита зато што су као деца били приморавани да читају штива за која нису били дорасли. Услед тога се у њих усадио страх, којег се, ни као старији, нису ослободили.

Срећом, свако је у стању да брзо чита, без обзира на то колико му је година и како су га у детињству васпитавали. У једној „читалачкој лабораторији“ недавно је постигнут значајан успех. Свих 138 испитиваних особа, подељених према годинама старости, повећали су брзину читања, и то за 93% у групи педесетогодишњака, а за 143% у групи лица чија се старост кретала између 20 и 30 година.

Један стручњак је доказао да, захваљујући усавршеном методу учења, особа од 16 до 18 година може за цигло 28 часова да научи читати трипут брже, док се за исто то време њена способност разумевања садржаја повећава за 30%.

Човек не мора ићи лекару да би научио да брже чита, већ се може и сам помоћи. Ако је неко навикао да при читању покреће усне, нека прислони кажипрст на њих и тако их држи чврсто пријубљене док год се не ослободи те лоше навике. Ако сте навикли да редове пратите прстом, држите књигу обема рукама. Сем тога, за читање треба изабрати тихо, скровито место, да вас нико не узнемирује. Ако је текст на страном језику, па се спотичете о непознате речи, покушајте да их разумете из целокупног смисла. Никако се не заустављајте на појединим речима и не тражите њихово значење у речнику. То учините тек касније. Читалац треба да се труди да одједном схвати смисао целе реченице. Његов поглед треба буквално да прелеће преко редова. Читајући стално даље, он ће бити изненађен кад на крају осети колико је много разумео.

До пре тридесетак година, читање је углавном претстављало одмор и разоноду. Данас је све већи број људи којима је читање обавеза и терет, али без њега не могу, јер то захтева њихов позив. Писма, проспекти, билтени, извештаји, новине, часописи, књиге — све се то свакодневно гомила пред човековим очима. Ако хоће да одговори свим својим обавезама, ако жели да не заостаје за временом, данашњи човек мора доста да чита, а то ће постићи једино — повећањем брзине читања.

Биљка која иде

У пустињама Перуа може се понекад наићи на једну необичну врсту кактуса, једину биљку на свету која „хода“. Урођеници Перуа зову га „ел кактус анданте“. Ова биљка има „ноге“, које се, истина, крећу веома полако, али којима она може да стигне свуда.

„Ел кактус анданте“ прелази широка пешчана поља, а ветар који га гура још више убрзава његов ход. Но, овај кактус не претставља занимљивост само због тога што се креће, већ и стога што се снабдева водом једино од влаге из ваздуха, док се храни искључиво сољу с пешчаних пустињских површина.

Стари становници Перуа познавали су овај чудновати кактус и често су га приказивали на својим цртежима. У народном музеју у Лими постоји један цртеж из 15 века на коме је приказана трка између „кактуса анданте“, корњаче и зеца. У тој трци овај необични кактус, помогнут ветром, односи победу.

ПРВИ на РАНГ-ЛИСТИ

Сада се издаје толико књига и у таквом избору да човек није у стању да их све прочита. Штампају се дела не само домаћих, него и страних писаца. Те књиге изложене су у књижарским излозима, о њима се дају прикази у часописима и новинама.

Раније, пре нешто више од сто година, није било тако. Није било ни данашњих штампарских машина, ни стручњака, ни великих књижара издавача, ни уређених излога. Владала је оскудица у целој тој области људске делатности. „Књижарске“ тезге биле су сиромашне, а ни ондашњи часописи нису имали да прикажу много књига. Тада је било писаца који су много хваљени, а о којима данас нико нема појма.

Овде ћемо навести неколико писаца који су били први на ранг-листи 1839 године, као и њихова дела.

Међу првим делима била је истакнута једна беседа епископа Платона Атанацковића, Милован Видаковић претставио се публици: „Песмом о светом Ђорђу“ и моралном повешћу „Селим и Мерима“, протођакон Емилијан Кенђелац објавио је „Песму владици Живковићу“. Од Симе Милутиновића-Сарајлије истакнута је књига „Сербослов“, „стихотворевина свеколикому србинству за честитање Теодорове

суботе“. Ова „стихотворевина“ била је посвећена Софији Игњатовић, рођеној Чопор. Друга Симина књига био је један спис полемичког карактера, који је имао наслов: „Отзив на позив“. Вук је у то време објавио свој „Одговор на ситнице језикословне“. Доктор Петар Јовановић штампао је дело „Дух сверадосног усклика о произведенију гг. Евг. Јовановића, Платона Атанацковића и Стевана Поповића на степен архијерејства“. Димитрије Тодић објавио је књигу „Огледи дјетског васпитања“, а доктор Јован Стеић „Нови прилог за душевну забаву“, књига пета.

Истакнут је и „Српско далматински магазин“ Теодора Петрановића и „Српска пчела“, коју је уређивао Павле Стаматовић. Поред ових, поменуте су и друге књиге и часописи, а није заборављено да се нагласи да су „сви ови алманаси били озбиљно уређивани и заиста нису постидни“.

Један лист, осврћући се на те књиге педесет година доцније, 1889, вели:

„Ето то је скоро рећи све што је пре педесет година изишло из штампе за српску читалачку публику. Сада хвала богу имамо бољих песника него што онда беху Милован Видаковић, Петар Јовановић, Емилијан Кенђелац; бољих педагога него што беше Димитрије Тодић, итд., али морамо признати да је и онда било у књижевности неколико имена која ће остати до века сјајна, као: Сима Милутиновић, Вук Караџић, Тодор Петрановић, доктор Јован Стеић, Павле Стаматовић итд.“.

„Румелијски Мисир“

Овде ћемо донети слику Београда из путописа турског путописца Евлије Челебије, који је живео у 17 веку.

Са свију скела овде доносе у огромној количини разноврсну рибу на некаквим лађама које баркама зову. Безбројни бродови што из разних места на Дунаву овамо долазе чине те је у Београду велика јевтиноћа. Напр. чист, бео хлеб од 300 драма продаје се за једну акчу; овнујско месо за 6 пенеза, говеђе за пет. Једно грне кисела млека од три оке за 2 пенеза; 15 јаја за пенез; један нарамак јабука, црнога лука, краставаца, тиквица, купуса, празилука или белога лука продаје се за један пенез. На колима и камилама доноси се годишње око 6000 товара разноврсне арапске и персијске робе из Египта, Шама, Триполиса, Сајиде, Бејрута и Смирне. Та се роба овде распакује и, пошто се изнова спакује, шаље су у Угарску, Пољску, Чешку, Швајцарску, у вилајете: Босански и Млетачки и у друга места. Због толиког промета овај је град румелијски Мисир. Сви су му становници трговци од рачуна. Због тога, дакле, што је Београд трговачко место, хиљадама је људи из других градова овде дошло и настанило се.

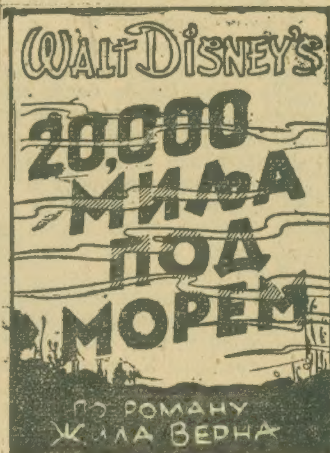
Пуста острва на Јадрану

У Јадранском Мору има 547 ненасељених острва и острваца, такозваних пустих острва. По површини су највећа: острво Долин, које заузима простор од 59 квадратних километара, и острво Жут, чија је површина 17,2 квадратних километара.

Мада на тим острвима нема људских насеља, нити ико на њима станује, ипак су она од користи становницима суседних острва, који на њих пуштају стоку да пасе, углавном овце и магарце. Заправо, та острва су понајчешће летовалиште, а понекад и зимовалиште стоке.

Пуста острва нису такозвана „ничија земља“. Тачно се зна коме припада које од њих. Она припадају целом селу, и то од давних времена. Нека села имала су по више оваквих пустих острва. Некад је на њима расла шума, која се звала гај. Било је тачно одређено колико дрва може у току године да насече једно домаћинство, и у које време. Гајеви су чувани не само због дрва, него и због дивљачи и гнојива.

Раније су становници насељених острва доста често водили дуге и жучне расправе око тога коме припада неко пусто острво. Тако је 1566 године почео спор између Саљана и Муртеринаца због острвља Корнат, који је трајао вековима. Некад су пуста острва давана и под кирију оним селима која их нису имала. Коме селу припада пусто острво, томе припада и територијално море око њега и једино то село има право риболова у тим водама.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Шта су ПИТАЛИЦЕ?

Питалице су једна врста народних умотворина. Њих нема тако много као других. Осим тога, све питалице нису дело народа; међу њима се могу наћи и оне које су ушле из књижевних дела појединих писаца. Неке питалице личе на сажете приче, а неке на пословице у облику дијалога.

У питалицама постоје два лица: једно које пита и друго које одговара. То су обично људи; разних година, пола, занимања и народности. Понекад се у питалицама место људи нађу: животиња, ствар, нека појава, особина или што друго.

Питалице се односе на разне предмете: појаве, догађаје, односе, на личности и њихове особине, стање, расположење, разне жеље и прохтеве.

Народ није уносио у питалице ни мудрост ни идеале. Предмет питалица је стварност. Оне нису дубоке, већ запажају само оно што су људима здрав разум и искуство омогућили да виде и осете. У њима има хумора, сатире и сарказма, а често се нађу и лепе досетке. Има их и са сликованим стихом, као што је ова: Питали рају: Знаш ли да ће те сутра Турци посећи? — Па боље данас једном прегнути, него до смрти од страха венути. Или: Питали вука: Кад је највише зима? — Откад сване, док сунце гране.

Овде ћемо навести неколико примера питалица:

Питао раја Турчина: Кад ћеш ми, ага, оно кусура подмирити? — Кад се састану два петка заједно.

Питали кокош: Зашто какоћеш кад снесеш јаје? — Да свак чује за моје ваљанство (како је вредна, ваљана).

Гонио Херо лонце у врећама на кобили, па га неко упитао: Шта то гониш? — Ако превалим, ништа.

Питао магарчић оца: Што те оно данас зову на свадбу? — Биће нестало дрва.

Питали рају: Који вам је паша до данас био најбољи? — Онај који није међу нас ни долазио.

Питали лењивца: Зашто се тако протежеш и зијеваш? — Уморила ме лењост.

Питао приморац рају: Кад вам је најгори ага? — Кад осиромаши. — А кад је најбољи? — Кад умре.

Питали Црногорца: Како ти би у которску тамницу? — Проста и благословена турска сабља.

Питао син оца кад је по свету хтео ићи: Од шта ми се ваља највише чувати? — Од туђе муке.

Питали рају: Што давате агама на годину? — Немам кад све редом казивати, јер ми одоше коњи, него ћу ти казати што не давамо. — А што не давате? — Душу.

Мало рачуна

Хиљаду динара треба поделити у десет кесица и кесице завезати. Подела мора бити таква да сваку суму до хиљаду динара можете исплатити а да не дрешите кесице и вадите новац.

То ћете постићи ако новац овако расподелите:

у прву кесицу ставите		1	дин.
у другу	„	2	„
у трећу	„	4	„
у четврту	„	8	„
у пету	„	16	„
у шесту	„	32	„
у седму	„	64	„
у осму	„	128	„
у девету	„	156	„
у десету	„	489	„

Дакле, десет кесица са свега хиљаду динара, којима ћете моћи да исплатите било коју суму до хиљаду динара. Например, ако треба да исплатите суму од 623 динара, узећете десету кесицу са 489 динара, осму са 128 динара и трећу са 4 динара.

Покушајте и с другим сумама, али да не буду веће од хиљаду динара.

СОКРАТОВА СМРТ

Кад је Сократ био осуђен на смрт, његова жена почела је да јадикује и да плаче што Сократ мора невин да умре.

— Зашто плачеш? — узвикнуо је Сократ. — Зар би волела да умрем крив?

Лав

Од рике лава задрхти као листак на поветарцу многа животиња, хијене престану да завијају, антилопе, жирафе, зебре, мајмуни и друге животиње беже главом без обзира из предела где она одјекује, а пред њом се склањају и леопарди, јер не воле да су у близини „краља животиња". И човека-ловца, макар како био наоружан, подиђе језа од ове рике, а урођеник се осети беспомоћан, јер је његово оружје врло слабо. Но, и поред тога што је лав тако страшан, лов на њега претставља врхунац ловачког спорта.

Овде ћемо изнети неколико цртица о изгледу лава, о његовом животу и о томе како напада на стоку.

★

Тело лава дуго је око два метра, а реп 90 сантиметара и на крају украшен китом. Мужјак има бујну гриву, али има мужјака и без гриве. Женке су без гриве. Грива служи лаву за чување врата за време борбе. Лав је крупна, снажна и стасита звер. Најчешће живи у степама, ритовима, пределима пуним жбуња и пустињама. Он је једина животиња из породице мачака која не може да се пентра по дрвећу, али зато изванредно скаче. Длака му је бледожуте боје, која прелази у сиву, црвену или мрку, већ према пределу у коме живи, па га је зато тешко запазити.

Лав се радо настањује у близини села и крстари око њих. Приликом напада испољава велико лукавство. Ноћу се плаши ватре. Обично не напада човека, сем кад је разјарен. Лавица окоти обично два до три младунца и одмах после порођаја смести се у близини воде. У трећој години мужјаци добијају гриву, а у шестој години потпуно се разликују од женки.

Лав обично лови сам, али често у лов иде и по више њих — до десетак. Једни гоне плен док га други дочекују. Антилопе, жирафе и зебре сачекују на појилима. Лав живи у Африци и у јужној и западној Азији.

Лав полази у лов одмах после сумрака, а дању се одмара. Дању се креће само онда кад је на то приморан. Ево забелешке једног природњака о нападу лава на стоку, коју је донео Брем у свом делу „Живот животиња":

— Још пре заласка сунца пастир је стерао стадо у добро ограђен тор. Сама ограда била је висока три метра, а дебела један метар. Споља је била обложена бодљикавим гранама. Убрзо се спустила тамна ноћ, коју је проламало блејање оваца и јагањаца и мукање крава у тору. Читав чопор паса чувао је стражу. Наједном, одјекну лавеж и пси се стуштише у једном правцу и изгубише у тамној ноћи. Отуд се зачу кратка борба, бесан лавеж паса и промукло рикање лава. Једна хијена промаче у близини тора, али је пси брзо отераше. Тако исто прође и леопард. После тога све се умири. Тишина је завладала свуда, а људи утонули у сан. Умирило се и стадо и пси.

Време је пролазило. Али, не прође дуго и поново одјекну страховита рика. Настаде силна тутњава. У тору завлада права узбуна. Овце су бежале према огради, козе су врачале, а говеда се скупљала у гомиле. Камиле су снажно трзале ужад којима су биле везане и гледале да умакну, а пси су завијали очекујући заштиту господара, који су немоћни дрхтали под шаторима. Нису им могли помоћи, јер су били слабо наоружани; имали су само копља. То је било веома слабо оружје за борбу против страшног непријатеља. Лав се победоносно ближио. Очи су му жарко сјајиле у тамној ноћи, а рика одјекивала.

„Џелат стада", како га Арапи називају, прескочио је лаким и снажним скоком бодљикаву ограду и нашао се у тору. Од једног ударца шапе пало је двогодишње говече, а снажан ујед у врат преломио је пршљенове. Лав је стајао на жртви и потмуло рикао. Очи су му севале, а реп шибао ваздухом. Поново је почео да уједа жртву, све док није престала да се миче. Затим ју је зграбио снажним чељустима, подигао и с њом заједно прескочио високу ограду, па се удаљио у своје скровиште.

Смртна рана може се задати лаву само ако га метак погоди међу очи или у гркљан. Ударац у кичму такође је добар, јер му онемогућује скокове. Искусни ловци обично гледају да лава онеспособе за скок. По причању неких ловаца, ловци-спортисти најрадије трагају за лавом на коњу, који мора бити за то нарочито дресиран: не сме да се боји лава, да се не плаши пуцња пушке, не сме да побегне кад ловац сјаше да трага за зверком у скровишту итд. За тај лов коњ се припреми вежбом. Кад се неколико пута врати из лова читав, он изгуби сваки страх. Сам лав у нападу је невероватно брз и пре но што се ловац нада он се створи пред њим спреман на судбоносни скок.

НЕВОЉЕ СТАРИХ ПОМОРАЦА

Пловидба морем није данас тешка. Велики бродови су прави мали градови у којима путник може да добије све што има у једном велеграду. Ту постоје биоскопске сале, ресторани, дворане за разне спортове и друго. Међутим, тако некада није било. Антонио Пигафета, историчар првог путовања око света и сапутник славног морепловца Магелана, у свом дневнику описао је, поред осталог, шта су све морнари претрпели за време тога тешког и славног путовања.

Кад су се Магеланови бродови први пут нашли на Тихом Океану, поморце није узбудила и престрашила само бескрајност овог мора, него и оскудица у намирницама. Пловидба је трајала већ четири месеца. Хране је бивало све

мање, слатка вода се покварила, те су морнари јели труле двопеке, па чак и пацове. Ево шта Пигафета о томе вели:

„Двопек се претворио у прашину којом су врвела гамад. Вода је била мутна и горка. Да не бисмо помрли од глади, морали смо да једемо кожу која је штитила конопце од трења. Кожа је била изложена непрестаном дејству сунца, ветра и воде, па је постала тако тврда да смо је најпре морали квасити у морској води по 4 до 5 дана и тек онда јели. Често смо јели и дрвену струготину, То нису биле највеће невоље које су нас снашле. Дошла је болест, па су многи морнари били беспомоћни. Десни су им отицале, зуби су били оголели на обема вилицама. Болесници нису ништа могли да једу, а на многим деловима тела појавиле су се ране".

Тако су они пловили, ни сами не знајући куда. Енергија код морнара опадала је из дана у дан. За време тромесечне пловидбе по Тихом Океану умрло је 19 људи, а 13 је боловало. Сви су били убеђени да их чека смрт. На видику се није указивало ниједно острво. Само су једном наишли на два острва, али на њима нису нашли ништа што би могло да их окрепи. Магелан их је због тога назвао — Несрећна Острва.

Одатле су кренули даље, па су најзад прво окрепљење добили 9 марта 1521 године на једној групи острва. Ту су попунили резерву свеже воде, а неке ситнице трампили за намирнице. Урођеници су прилазили бродовима у својим чамцима, пењали се на палубу и на очиглед морнара без устезања узимали све што им се допало. Магелан је због тога ова острва назвао — Лоповским Острвима.

АТОМСКА БОМБА ЈЕ ОПАСНИЈА НЕГО ШТО СЕ МИСЛИЛО

Опасност од зрачења атомске бомбе десет пута је већа него што се раније мислило, нарочито у погледу деформације наследних особина које се преносе на потомство. Опити вршени у Оук Рицу показали су да је штетно дејство зрачења на мишевима десет пута веће него на мувама, из чега се претпоставља да је сличан случај и код људи.

Дисциплина у римској војсци

Ниједна војска не може постојати без дисциплине. Ово правило одувек је вредело и њега су се држали сви стари народи, али нигде није тако строго и тако дословно спровођено као у римској војсци.

Римљани су сматрали да је нерад главни узрок попуштања дисциплине, па су се зато трудили да војници буду увек запослени. Уколико нису били на маршу, они су се вежбали, или чистили своје оружје и опрему. У истом циљу често су подизани велики и утврђени логори, с дубоким опкопима, барикадама и капијама, да би се у њима провела једна једина ноћ. Уколико би се војска негде имала дуже задржати, подизане су читаве вароши. Тако је у Северној Африци, за владе императора Трајана, подигнута варош Ламбеза. Зграде за становање, улице и трго ве, храмове и канализацију — све су то, по свим правилима ондашње урбанистике, подигли војници једне легије, за веома кратко време.

Колико су Римљани били убеђени да нерад доводи до расула војске, види се из следећих речи историчара Ливија: „Капуа је била за Ханибала Кана; ту су сахрањене ратничке врлине, војна дисциплина, стара слава и нада за будућност". Наиме, Ханибалова војска остала је дуже времена улогорена у Капуи, где није ништа радила, па је Ливије то сматрао за главни узрок њеног неуспеха.

Дисциплинске казне биле су у римској војсци веома строге, каткад и сурове. Позната је строгост Луција Калпурнија Пизона, кога и Његош осуђује у својој „Посвети праху оца Србије" („... Гадно име Пизоново не сме каљат мјесецослов..."). Једном су два војника из његовог логора изишла у шетњу, па се после извесног времена вратио само један. Упитан где му је друг, није знао да каже, па се посумњало да га је он убио и опљачкао. Зато га Пизон осуди на смрт. Међутим, кад су га извели из логора ради извршења казне, изненада се појави нестали војник, те центурион (подофицир, заповедник чете од сто људи) обустави извршење и сви весели дођу пред Пизона да му испричају шта се догодило. Тада овај нареди да се погубе сва тројица — оба војника и центурион: први зато што је већ био осуђен на смрт, други што је дао повода да се његов друг осуди, а центурион зато што није извршио наређење.

Захваљујући умногоме и дисциплини, римски војници показивали су често изванредне примере храбрости и пожртвовања. Једна опкољена Цезарова кохорта (хиљаду војника) издржала је јурише четири Помпејеве легије (24.000 војника) и била је готово до последњег човека уништена непријатељским стрелама, којих је после у рову нађено 130.000! Центурион Касије Сцева изгубио је у борби око, био рањен у ногу и раме, па ипак је и даље бранио улаз у утврђење које му је било поверено. Војнику Гају Ацилију у једној поморској бици противник мачем отсече десну руку, али он ипак први ускочи у непријатељску лађу. По својој храбрости био је познат и Луције Дентат, који је у 120 борби задобио 45 рана, и то све спреда, а ниједну на леђима — знак да никад није бежао испред непријатеља.

Занимљив је случај једног Помпејевог војника, који је своју грешку искупио јуначким делом. Мада лепо развијен, он је имао пискав глас и нежан ход, па су зато његови другови мислили да је мекушац. Једне ноћи овај војник сачека у заседи комору која је носила Помпејев лични пртљаг, у коме је било много скупоцених ствари, злата и сребра. Растеравши спроводнике, он све то опљачка. Сумња убрзо паде на њега, те га доведу пред Помпеја, који му рече: „Зар ти да се усудиш да мој пртљаг опљачкаш?" А војник на то пљуне себи на длан и прстима растера пљувачку, одговоривши: „Овако нека ми исцуре очи ако сам видео или дирнуо твоје ствари!" Помпеј га пусти, не верујући да би овај „мекушац" био у стању да изврши тако смело дело. Ускоро потом један огромни варварин поче изазивати Римљане на двобој, али нико не смеде да му се одазове. Најзад се јави онај војник и својим пискавим гласом замоли Помпеја за допуштење да се он огледа с варварином. Помпеј га прво отера, али кад му неко из пратње рече како је боље да погине овај што ништа не вреди него неки ваљани војник, Помпеј му допусти да се бори. Војник изиђе из логора и за трен ока отсече непријатељу главу. Кад се вратио, Помпеј га загрли и сав срећан рече: „Ево, јуначе, одликујем те од свег срца, јер си спасао част римског оружја. Али, — додаде Помпеј, пљунувши на длан и размазавши пљувачку, — овако нека ми исцуре очи ако ниси онда ти опљачкао мој пртљаг".

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

ЈЕ ЛИ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ ПИСАО САМО ЛИРСКЕ ПЕСМЕ?

Бранко Радичевић, иако је углавном лирски песник, у својим доцнијим годинама радио је и на епској поезији. Њој га је вукла његова љубав према народној поезији и пример ондашњих српских песника, који су неговали еп. Оставио је неколико романтичних епских песама: Гојко, Освета, Стојан, Утопљеница, Урош и Хајдуков гроб. Смрт га је омела у намери да напише епски спев о Косову.

✡

МОСКЕТЕРОС

Москетерос је организација позоришних глумаца која је слична клаки. Она је одлучивала судбину комада у шпанском позоришту комедијаната у 16 веку.

✡

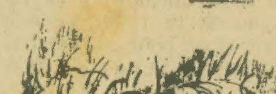
ШТА ЈЕ ХЕЛИКОСТАТ?

Хеликостат је справа за летење, тежа од ваздуха. Подиже се и одржава у ваздуху помоћу елисе с вертикалним осовинама, а равнотежу одржава помоћу једног балона напуњеног ваздухом.

✡

МЕРЕЊЕ ТЕМПЕРАТУРЕ БЕЗ ТЕРМОМЕТРА

Температура ваздуха може се одредити и без термометра. Кад се сабере број пискова које један зрикавац пусти у минуту, од тога збира одузме 40, остатак се подели са четири и том се резултату дода 50 — добија се температура по Фаренхајту.

✡

ЕКВИВОКАЦИЈА

Еквивокација је новолатинска реч и означава особину неких речи да имају више значења. Например, петао је домаћа животиња, а петлом се назива и један део на пушци и на димњаку.

✡

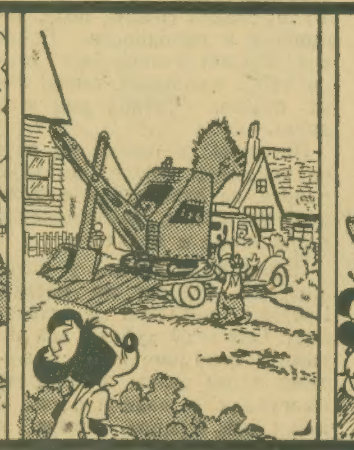
УКЉЕВЕ

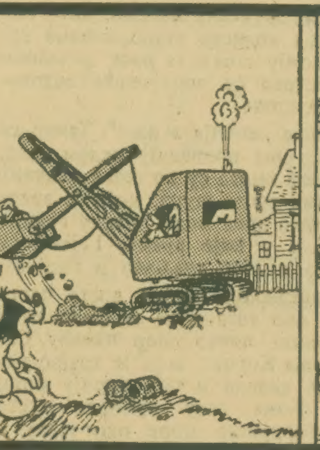
— Укљеве су род слатководних риба. Оне припадају групи белих риба. Тело им је издужено и има сребрнасте отсеве. Ова риба насељава претежно језера, у која улази у великим ројевима. Месо је укусно. Код нас се лови у великим количинама нарочито у Скадарском и Охридском Језеру. Од крљушти укљеве добија се вештачки бисер.

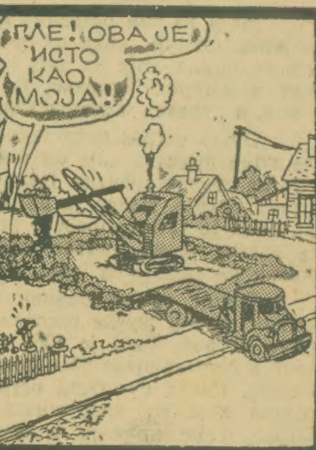
ШИЉА ЛУПА ГЛАВУ

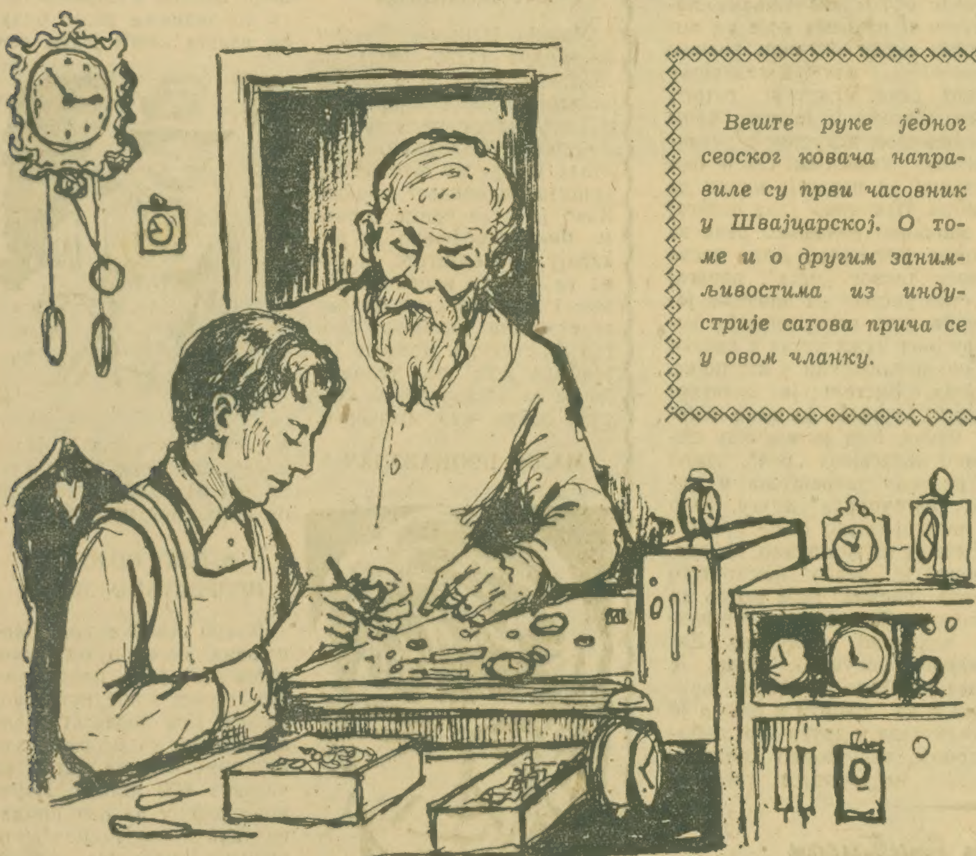

МАЈСТОРИ БЕЗ ПРЕМЦА

Веште руке једног сеоског ковача направиле су први часовник у Швајцарској. О томе и о другим занимљивостима из индустрије сатова прича се у овом чланку.

Пре нешто више од три века, неки докони Енглез путовао је преко планине Јуре. У швајцарском селу Ла Сањ приметио је да је његов часовник престао да ради и однео га је сеоском ковачу Данијелу Жанришару да га оправи. Саслушавши Енглезову молбу, Жанришар му је признао да он никад у животу није ни видео часовник, али да ће, ако му овај допусти, ипак покушати да отклони квар. Као и сви планинци из ове области, Жанришар је био вешт занатлија, па не само да је оправио часовник, већ је касније, по сећању, направио један за себе.

Његови суседи — земљорадници, пастири, бравари, дрводеље — чим су видели Жанришаров часовник и сами су се дали на посао. Није протекло много времена и готово сви одрасли становници Ла Сања и околине имали су часовнике. Њиховим трагом пошла су и суседна села и нова вештина стала је лагано да се „спушта" с планине у остале крајеве Швајцарске.

Није случајност што је часовничарски занат тако брзо пустио корена у Швајцарској. Пре свега, он је био добродошао Швајцарцима да њиме испуне дуге зимске вечери, а зима код њих траје близу шест месеци. Поред тога, Швајцарци, изгледа, поседују веће стрпљење и „вештије руке" од многих других народа. Данас ова мала земља извози годишње 33 милиона часовника и делова за њих. Мада већина ових производа потиче из око 2.500 мањих радионица и фабрика, у којима је запослено око 70.000 људи и жена, ипак се знатан део још и сад израђује у забаченим сеоским кућама, у којима самоуки мајстори својеручно праве све потребне делове, почев од опруга и точкића, до казаљке која показује секунде.

У једној швајцарској фабрици сатова нема много великих машина, јер од 1400 разних процеса потребних да би се дошло до часовника — око хиљаду се и данас обавља руком. Но, посао који оне обављају заиста је за дивљење. Помоћу једне од њих метал се развлачи у листиће који су двадесет пута тањи од свилене хартије.

Радници запослени у швајцарским фабрикама сатова зарађују двадесет процената више од свих других занатлија и спадају у најбоље плаћене мајсторе у читавој Европи. Али, они раде под условима какве би тешко поднели чак и људи с нормалним нервима. Говор је за њих „табу", јер водена пара која приликом говора излази на уста могла би да нагризе осетљиве делове часовника. Кијање се сматра врхунцем несреће, а зевање у незгодном тренутку може да има као последицу неисправан рад будућег часовника. Радник не сме ни да се зноји, а пушење је најстроже забрањено. Раднице не смеју да употребљавају никакве мирисе. При уласку у фабрику радници скидају одело и обућу и добијају чисте радне комбинезоне и патике, да се у радионице не би унело ни зрнце уличне прашине.

За уграђивање федера употребљавају се само жене, јер су руке мушкараца сувише грубе за тај посао од кога умногоме зависи тачност часовника. Али, те „исувише грубе руке" вешто израђују и стављају шрафове толико мале да их у један напрстак може стати преко педесет хиљада.

Стрпљење и смисао за прецизност неоспорно су веома важни услови за постизање ове вештине, али без часовничарских школа, тврде Швајцарци, никад се не би постигла слава коју Швајцарска данас ужива као земља најбољих часовника.

У Швајцарској постоји седам школа за часовничаре. Најкраћи курс у тим школама траје 15 месеци и кроз њега пролазе „регулаторке", девојке које уграђују федере и регулишу тачност часовника. Најдужи траје седам година и он даје мајсторе-часовничаре. Да би добили свршене ђаке овог курса, послодавци „стоје у редовима".

Сваки кандидат за часовничарску школу мора да положи веома тежак „пријемни испит из способности". Он најпре добије пар минијатурних клешта, кутију са завртњима и једну плочу на којој су избушене рупе разних димензија: од дебљине човечје власи до један и по милиметар. Кандидат мора да узима завртањ по завртањ и да га, без претходног премеравања, стави на одговарајуће место. Оцена коју ће добити не зависи само од броја грешака, већ и од времена за које је тај посао обавио.

После тога, испитује се његов осећај за процењивање величине, раздаљине и простора. На неколико метара испред кандидата налази се један отворен калипер (справа за мерење дебљине). Задатак се састоји у томе да кандидат са одређене даљине подеси свој калипер тако да потпуно одговара оном испред њега. Ако му и то пође за руком, он добија комад лако савитљиве жице и клешта, са задатком да жицу савије тако да се поклапа с једном геометриском фигуром нацртаном на хартији. Сличних задатака има још петнаестак.

Кад је већ примљен у школу, ученик добија мали часовничарски точак, којим се за време читавог школовања служи само он. Помоћу њега он касније мора да изради све потребне алатке. А добар мајстор-часовничар има, кажу, више алатки но један хирург ножева!

За време школовања сваки ђак мора да начини све делове за четири хронометра. Треба знати да један хронометар има 300 делова, док их обичан часовник има свега 150.

Из Швајцарске је потекла већина корисних новина у савременом часовничарству. Швајцарци су први почели да употребљавају дијаманте за лежишта, први су комбиновали никл и челик за федере, први су начинили часовнике којима не шкоди вода. Мада је за навијање часовника потребно само неколико секунди, људи су више од 200 година покушавали да начине часовник који би се сам навијао. У томе су, ослањајући се на покушаје и постигнуте резултате претходних генерација, најзад успели Швајцарци.

Начинити обичан прецизни часовник није нимало једноставна ствар. Но, поред таквих часовника, Швајцарци израђују и часовнике за мерење пулса, за обележавање пређене раздаљине, па чак и такве који вам показују, без обзира где се сами налазите, тачно време у свим деловима света. За последњу Олимпијаду они су израдили једну камеру-часовник која је истовремено снимала доласке тркача на циљ и бележила постигнуто време сваког од њих.

Поред ових, да их тако назовемо, чисто корисних и практичних часовника Швајцарци праве и забавне. Један од „најзабавнијих" претставља пастира који, седећи под гранатим дрветом, свира у фрулу. Тај идилични пејзаж употпуњују мали Амори који лете тамо-амо, један пас који лаје, стадо оваца које блеји и једна девојка која, вешто ударајући по низу звончића, измамљује из њих пријатну мелодију. Најмањи часовник начињен у Швајцарској није већи од главе на шибици и он се ставља у минђуше, копче на појасевима и друге женске украсе. Једном је неки афрички поглавица поручио часовник који би могао да стави у свој златан зуб и — добио га је.

„Мајстори часовничарског заната" без престанка настоје да они пре свих начине „апсолутни часовник". А то би био такав часовник који не треба навијати нити га ма на који начин „неговати", који никад неће изостати ни ићи напред, који се не може разбити и који никад, ни у каквим условима или средини неће стати.

ХАНА ЧАРАКА

Ха На Ча Ра Ка
Да Та Са Ва Ла
Па Да Џа Ја Ња
Ма Га Ба Та Нга

То је јаванска азбука. Али, ови слогови нису само имена слова. Они имају и своје друго значење, јер образују речи:

Хана чарака,
Дата савала,
Пада џајања,
Мага батанга.

А те речи значе:

Била два заточника,
Борили су се и борили,
Обојица беху снажни,
Обојица су погинули.

Народ прича да је у давна времена Јавом владао један индиски раџа по имену Аџи Сака.

Једнога дана Аџи Сака зажеле да се врати у своју родну Индију и, пре него што ће напустити Јаву, он предаде свој бодеж једном поданику, рекавши му:

— Остављам овај бодеж као знамење моје власти над Јавом и поверавам га теби. Осим мени, не смеш га никоме давати у руке.

И раџа Аџи Сака отплови за Индију.

Много је година прошло отада, кад се једног дана Аџи Сака сети бодежа који је оставио на Јави и зажеле да га поново има. Он посла гласника на Јаву да му донесе бодеж.

Гласник стиже у град у коме је живео чувар раџиног бодежа и рече:

— Аџи Сака ме је послао да узмем бодеж.

Чувар бодежа одговори:

— Аџи Сака ми је наредио да га смем само њему у руке дати.

Гласник рече:

— Раџа Аџи Сака ме је овластио да га примим од тебе.

Један се борио за оно што му је било заповеђено да узме; други да сачува оно што му је било заповеђено да чува. Задали су много рана један другом и најзад, малаксали услед изгубљене крви, пали су један крај другог и издахнули.

Раџин бодеж и данас се још чува на Јави.

Раџине две противуречне заповести зна тамо свако дете које учи азбуку, јер она гласи:

Хана чарака,
Дата савала,
Пада џајања,
Мага батанга.

А чувар бодежа одговори:

— Не смем ти га дати, јер ти ниси Аџи Сака.

Гласник рече:

— Онда га од тебе морам отети.

И два верна раџина поданика стадоше да се боре.

Обојица су били исте снаге и обојица подједнако храбри.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

НАСЕЉЕ У КОМЕ КОКОШКЕ НОСЕ ОБОЈЕНА ЈАЈА

Мало насеље Ченчомајо лежи у оном делу Перуа где извиру притоке реке Амазоне. Кокошке у Ченчомају и читавој околини ретко кад носе бела јаја. Њихова јаја су црвена или плава. Неки научници тврде да ова обојена јаја постају на тај начин што кокошке заједно с храном узимају и неке хемиске састојке који љуску боје плавом, односно црвеном бојом. Међутим, ово њихово тумачење изгледа мало вероватно, јер је запажено да неке кокошке носе само плава, а друге само црвена јаја, што не би био случај да узрок обојености јаја лежи искључиво у храни.

★

ШТА ЈЕ ЦАПИН?

Цапин је оруђе које служи за привлачење, дизање и покретање дрвета у шуми. То је комад гвожђа, које је савијено у облику кљуна. Гвожђе је набијено на јако држаље. За време рада врх кљуна се забада у дрво, па се онда оно тегли.

★

ЦВЕТ ИЗ ЛЕДА

Солданела, малени цветак са Алпа, расте испод леда. У своме лишћу он садржи материје које му омогућују да клија и развија пупољке. У току рашћења солданела пробија себи пут кроз лед, да би се касније на ваздуху развила у цвет — али са замрзнутом стабљиком.

★

КАКВИ СУ ТО ОБЛАЦИ СТРАТОКУМУЛУСИ?

Стратокумулуси су масивни облаци ваљкастог, плочастог или таласастог облика, светли или тамни, обично у испрекиданом слоју, а имају изразите контуре. Ти облаци најчешће се јављају у репу облачног система.

★

ШТА ЈЕ ПЕИРЕСКИЈА

Пеирескија је кактус који има пљоснато лишће. Овога кактуса има око двадесет врста. Његова домовина су предели Мексика, Средње и Јужне Америке. Неке врсте које имају бодље употребљавају се у Мексику за подизање живе ограде.

Ученик природе

Река аутомобила и аутобуса текла је крај њега, али мали човек у тамнозеленом памучном капуту није се ни обазирао на ту уличну вреву. Он није скидао поглед са жутог мачка испред себе, који је, заставши на углу, сачекао слободан прелаз и, не гледајући ни лево ни десно, обазриво прешао на другу страну улице. Човек је пожурио за њим, а кад се мачак провукао кроз једну живу ограду и пошао широком поплочаном стазом која је водила према лепој, белој згради, човек је учинио то исто. Најзад, мачак је застао под једним осветљеним прозором и већ у идућем тренутку нашао се на каменом испусту прозора. Пропевши се на прсте, човек је приљубио лице уз окно. На његовом лицу огледала се збуњеност помешана са одушевљењем. „Тајна" жутог мачка Вилија била је најзад откривена.

Неколико месеци пре ове потере, Вилијеви господари приметили су да се њихов мачак некако чудно понаша понедељком увече. Док би осталих дана већ одмах по подне одлутао од куће да би се вратио тек касно у ноћ, мачак би понедељком одлазио тачно у 7,45 и враћао се у 9,45. О овим тајанственим редовним изласцима жутог мачка они су испричали свом познанику Густаву Екстејну, природњаку, који верује да се испитивањем особина и способности код животиња може доћи до бољег разумевања извесних људских, досад необјашњених способности.

Пратећи Вилија на његовим понедеоничним шетњама, Екстејн је открио да мачак увек одлази на једно исто место, одакле је, кроз окно, могао да посматра како се људи куглају. Екстејн је касније дознао да је та куглана отворена само једном недељно — понедељком — и то од осам до пола десет увече.

Због чега је Вили долазио на прозор куглане? — питао се Екстејн. Претпоставка да је то чинио због хране морала је бити одбачена, јер се на куглани ништа за јело није продавало. Због других мачака? Ни то, јер је он био једини мачак који је ту долазио.

Закључак се наметао сам од себе: из неких непознатих разлога, мачку се свиђало куглање. И, што је још чудније, он је „знао" дан и час кад ће куглање почети. Вили, према Екстејновом мишљењу, мора да има „чуло за време", какво имају неки људи који су у стању да се пробуде тачно у минут одређен претходне вечери.

Екстејн је захваљујући једном безначајном догађају почео да се бави проучавањем „понашања" животиња. Једном је неки његов пријатељ славио рођендан и Екстејн одлучи да му за тај празник поклони једну канаринку. Птица је већ била купљена кад је научник дознао да његов пријатељ не подноси канаринке. Тако је мала жута певачица остала Екстејну. После извесног времена он је приметио да птица изгледа некако потиштена. Верујући да је то због сужањства, отворио је врата на кавезу и пустио је да слободно лети по његовој лабораторији. Међутим, канаринкино „расположење" није се поправљало. Да није узрок самоћа? Одмах је купио и донео у своју лабораторију још неколико птица. У почетку из разоноде, а касније из научничке радозналости, Екстејн је почео да проучава њихов живот и понашање.

Једне ноћи, док је Екстејн нешто радио у својој лабораторији, једна канаринка почела је да пева неку мелодију какву он никад раније није чуо. Уствари, то и није била мелодија, већ низ стално понављаних, једноличних тонова. Канаринка је очигледно понављала „песму" коју је непосредно пре тога морала чути. Била је већ поноћ и у читавој згради владала је тишина. Екстејн је, напрегнувши слух, једино могао да чује цврчање кућних попаца и тихо гребање мишева. Али, канаринкина песма, мада је донекле потсећала на те тихе звуке, ипак није била подражавање њих. Најзад, Екстејн је отворио врата, изишао у ходник и — застао. Из неког удаљеног дела зграде допирало је једва чујно клопарање писаће машине. Канаринка је, дакле, подражавала те једноличне пригушене звуке.

Проучавање канаринки одвело је Екстејна на испитивање других птица и животиња. Његова основна идеја је да животиње треба проучавати у свим могућним околностима и приликама. Због тога он често „води" са собом и своје дивље пријатеље. Једном је тако, скривеног под капутом, однео свог папагаја на један симфониски концерт. Папагај је за читаво време концерта био савршено миран. Но, сличан опит с једним голубом завршио се непријатно: високи тонови виолине изазвали су голуба и он је стао гласно да „протестује", тако да је Екстејн морао да напусти концертну дворану.

Кад се међу природњацима поведе реч о животињама, нарочито о птицама које су поједини људи научили разним триковима или изговарању неких речи, Екстејн готово увек исприча о једном свом занимљивом искуству с „музикалним" папагајем. Он је био одлучио да папагаја научи да говори. Неколико дана папагај је марљиво понављао речи за својим учитељем. Али, после једног таквог „часа", папагај је стао упорно да понавља један те исти звук, правећи између њих дуже паузе и некако чудно погледајући у научника. Најзад, Екстејн је схватио: папагај је желео да њега нечему научи. Кад је научник поновио папагајеву „реч", птица је радосно закрештала и одмах „изговорила" другу. Тако је папагај низао своје „речи", а Екстејн их понављао. Најзад, папагај је „рекао" нешто што његов „ученик" није могао да изговори. Саслушавши стрпљиво неколико узалудних Екстејнових покушаја, птица је стала узбуђено да лепрша крилима и да крешти и најзад је отскакутала у други крај лабораторије, несумњиво презирући свог недаровитог ученика.

Једним прстом притисак од 4.000 атмосфера

Иако то у први мах изгледа невероватно, човек заиста може једним прстом произвести притисак од 4000 атмосфера, и то без и најмањег напрезања. Треба само иглу забости у какву тканину или хартију и — готово!

Притисак је, уствари, дејство силе управљене на одређену површину. Јасно је да и мала сила може да произведе велик притисак ако дејствује на малој површини. Један килограм на површини од једног квадратног сантиметра производи притисак од једне атмосфере, док би усретсређен на површину од једног хиљадитог дела квадратног сантиметра вршио притисак од хиљаду атмосфера.

Одрастао човек може једним прстом да изврши притисак од 300 грама. Ако у хартију забоде иглу чији врх има пречник од једног десетог дела милиметра, он ту силу усретсређује на површину од 0,0003 квадратна сантиметра, чиме постиже притисак од близу 4000 атмосфера.

ФИЛОПОДЕ

Филоподе су група најпростије грађених ракова, који се одликују листастим ножицама и чије је тело често заштићено кожним набором у облику љуштуре. Живе у слатким водама које пресушују, али и у сланим. Множе се по правилу партеногенезом; јављају се обично у рано пролеће. Извесне врсте филопода достижу дужину од више сантиметара.

Веровали или не...

ДЕСЕТОГОДИШЊА СТУДЕНТКИЊА

Марија Исидора Гусман ла Седра (1768—1803), из Мадрида, била је у својој десетој години примљена на мадридски универзитет, а доктор филозофије постала је пре но што је навршила седамнаест година. Како је у то време женама било забрањено да похађају универзитете, морала се добити нарочита дозвола владара да би ова талентована девојчица могла да студира. Дозвола јој је била дата под условом да се за читаво време студија одева као мушкарац.

МАЛИ ПРОНАЛАЗАЧ

Немац Хенрих Ное (1835—1914) изумео је италијански систем стенографије, и то кад је имао свега шеснаест година (1851).

КОЊ С НАЈДУЖОМ ГРИВОМ

Фармер Зилтест Брост из Енгелвуда, у Калифорнији, имао је коња чија је грива била дуга пет и по метара.

НАЈДРАГОЦЕНИЈИ ШЕШИР НА СВЕТУ

Владар афричког племена Банддун одређује који ће га од његових синова наследити на тај начин што свом будућем наследнику ставља на главу један стари исцепани шешир. Срећни изабраник носи то знамење своје будуће власти свега један дан,

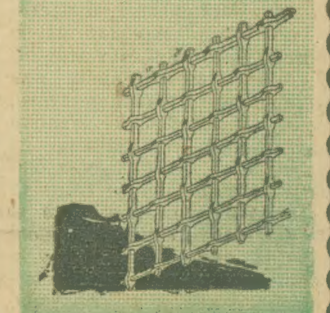
а затим га ставља у један сандук, из кога ће га узети тек кад дође време да он бира свог наследника.

ЈЕЗЕРО КОЈЕ СЕ НЕПРЕСТАНО МЕЊА

Језеро Капена код Лерпињана, северно од Рима, променило је за последњих сто година више пута свој изглед. Пре двадесет година оно се, уз огромну хуку, померило на исток за читавих 600 метара. Научници верују да ове промене проузрокују подземни вулкани који се налазе испод језера.

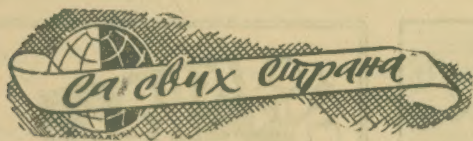
КАКО?

На улазу у замак Инверкарити, у Шкотској, налази се капија од кованог гвожђа. Како је непознато

том старом мајстору успело да састави делове ове решеткасте капије и данас је тајна.

ШТЕТА КОЈУ НАНОСЕ ИНСЕКТИ

Познато је да се авиони данас употребљавају за запрашивање шума и поља ради уништавања разних инсеката. Кад се узме у обзир корист једног авиона у том послу, онда он није нимало скуп. Овде ћемо навести неколико података о штети коју инсекти наносе сваке године у разним деловима света. Тако у Канади сваке године пропадне око 50 милиона бушела (бушел — 36,35 литара) пшенице од једне мушице која напада стабљике жита. Кромпиров мољац сваког месеца уништи 20.000 тона кромпира само у једној аустралиској области. У Судану сваке године инсекти нападну памук на око 40.000 хектара земље, а у Италији због њих годишње пропада једна трећина маслина и велик постотак шљива. Штета коју инсекти наносе усевима и домаћим животињама у Америци износи годишње око 170 милиона долара. Ако се томе дода штета коју у целом свету наносе скакавци, комарци, мува це-це и други инсекти, онда се тек може замислити коликог је она обима.

* * *

ХРАНА ХОМЕРОВИХ ЈУНАКА

Храна Хомерових јунака била је хлеб од јечма и пшенице и месо од овце, козе, говечета и свиње. Месо се пекло на ражњу. Нарочито за то обучени људи секли су га на мале комаде, а робови су га делили гостима. Гости су седели на малим столицама и за малим столовима. Сваки је добијао приличну порцију, меса и хлеба. Пре и после ручка гости су прали руке, али не из хигијенских разлога, него из религиозних обзира. Јели су прстима. Главни ручак био је у подне. Пили су вино помешано с водом. За време гозбе госте су забављали певачи и играчи.

* * *

ЗВЕЗДА АНТАРЕС

Иако Сунце за нас има циновску величину, оно се у васиони рачуна у звезде-патуљке. Ево једног поређења. Звезда Антарес, која се налази у сазвежђу Шкорпије, спада у звезде прве величине. Има црвену боју. Због те боје, по којој је слична Марсу, и добила је своје име — Анти-Арес (Арес је грчко име за римског бога рата Марса). По митологији, Антарес је срце сазвежђа Шкорпије. Удаљен је од Сунца 150 светлосних година, а од њега је сјајнији 3.000 пута. Пречник Антареса 480 пута је већи од Сунчева. У унутрашњости Антареса могле би стати путање по којима се крећу око Сунца планете: Меркур, Венера, Земља и Марс, а Јупитер би се налазио близу површине ове циновске звезде.

* * *

ЗБОГ ЧЕГА НАСТАЈУ МОРСКЕ СТРУЈЕ?

Морска струја је ток воде морском површином. Има их више, а разне су им брзине. Главни узрок морских струја су ветрови, а на њих утиче и ротација Земље. Међу струјама које се крећу површином океана најпознатија је топла Голфска струја. Познат је њен велики значај за климу западне Европе. Она почиње у Мексиканском Заливу и допире до арктичких области. Топла струја у Тихом Океану ублажава климу Јапана, запљускује и северозападне обале Северне Америке, а назива се Куро Сио, што на јапанском значи црна струја. Има и хладних морских струја. Док топле ублажавају климу, дотле је хладне расхлађују. Тако је у Атлантском Океану позната Лабрадорска струја, која носи ледене санте и омета саобраћај.

* * *

НЕ ВОЛЕ НОВАЦ...

Тари Базен налази се у средишту Нове Гвинеје, на јужној страни Милерових Планина. У њему живи племе Тари. Ово племе дошло је под управу аустралиских власти 1952 године и тада је просто „ускочило" из Каменог доба у XX век. До тог времена оно је стално водило племенске ратове. Њихова насеља била су окружена шанчевима, који су служили за одбрану од звери, били су добра препрека за сваки изненадни напад, служили су као веза с другим насељима, а њима су људи ишли као друмовима. Шанчеви су дубоки пет до седам метара.

Припадници племена Тари не маре много за новац, а за извршени рад највише воле да приме робу, нарочито једну врсту шкољки од које праве предмете за украшавање. Но, они радо примају и секире, ножеве, боје за украшавање лица и тела, со, огледалца итд. Сада су у могућности да помоћу огледала украшавају сами себе и да намештају перике. До тог времена обично је један ратник украшавао другог и нико није имао задовољство да види самог себе украшеног за церемонију.

Свакодневно одело и украс мушкараца из племена Тари састоји се од перике, огрлице од седефних шкољки, затим ниске од једне друге врсте шкољки, торбе од канапа коју носе на леђима, узаног појаса, такође од канапа, о коме спреда виси кецеља од исплетене кудеље, и торбице украшене свињским реповима. Осим тога сваки носи за појасом и нож начињен од карличне кости какве животиње.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

БРЗО ПОДИЗАЊЕ ТРИБИНА

За разне свечаности често су потребне трибине које се морају брзо поставити и исто тако брзо уклонити. У том циљу конструисане су трибине за преношење, које могу да приме 400 особа. Њих могу да склопе и неквалификовани радници у року од једног часа. За склапање је потребна само једна нарочита врста спојница.

БОЉЕ ИКАД...

Кад су се 7 априла 1945 године амерички тенкови приближили немачком граду Елдагсен, сиреном је дат знак за узбуну. Али, после тога није објављен и престанак опасности, па је тај пропуст на свечан начин исправљен — 7 априла ове године.

НЕСАЛОМЉИВЕ ЛАМПЕ

Лампе су најосетљивији део сваког радио-апарата. У жељи да своје војне јединице снабдеју што бољим апаратима, који се неће лако кварити без обзира на терен којим се маршује, неки амерички стручњаци латили су се посла да начине супер-лампе. После извесног времена, њима је пошло за руком да пронађу поступак за прављење лампи од специјалне керамике, који није скупљи од досадашњег, а производ је несравњено отпорнији на удар, тако да се практично може говорити о његовој несаломљивости.

БУДУЋИ ФРИЖИДЕР

Готово истовремено у Француској, СССР и САД врше се опити с новим типом фрижидера. Он нема мотора ни хемиских процеса, не може лако да се поквари, има више простора од досадашњих, а троши знатно мање струје. Израђен је после низа експеримената са ефектом струје, који је још у 19 веку пронашао Француз Пелтије.

Познато је да се за добијање топлоте пропушта струја кроз металну жицу. На том принципу израђени су многобројни апарати за домаћинство. На исти начин може се добити и хладноћа. Да би се то постигло, потребно је заварити два различита метала, тако да се добије затворено коло. Кад прође струја кроз ово коло, један метал се греје, док се други хлади. Употребљавајући погодне легуре, ово се може појачати и већ се успело да се у лабораторијама начине плоче које хладе. Сад се само ради на испитивању практичне примене овог апарата.

СИЈАЛИЦА ПРОТИВ ИНСЕКАТА

Седење увече на тераси или код отвореног прозора у топлим данима обично поквари навала комараца или других инсеката, а да и не говоримо о болестима које они преносе. Против тога се људи боре задимљавањем или употребом разних мириса и кремова које инсекти не подносе. Недавно је у Француској пронађено једно боље средство: нарочита сијалица која тера инсекте. Она даје исту светлост као и обична сијалица, али њено специјално стакло један део светлосних зракова претвара у зрачење које инсекти не могу да поднесу, те беже од ње.

ГУМЕ КОЈЕ НЕ КЛИЗЕ

Један белгиски проналазач дошао је на идеју да по површини аутомобилске гуме постави шупља испупчења, тако да се гуме не клизају по путу, нити се за њих лепе снег и блато. За поледицу постоји нарочити уређај: у рупе се убацују метални делићи са оштрим врхом, који се забадају у снег или лед, те кола безбедно иду. Намештање ових делића захтева мање времена од намештања ланца.

ЗАШТИТА ОД СУНЦА

Чим наиђу први лепи дани домаћице брижљиво спуштају шалоне да би заштитили од сунца завесе, сагове и друге предмете, јер је познато да на сунцу боје бледе. Сад је у Француској израђена једна безбојна материја за завесе која упија ултравиолетне зраке и на тај начин омогућује да соба може бити осветљена без бојазни да ће боје избледети.

ЗА БОЉИ САОБРАЋАЈ

Паркирање кола већ је постало озбиљан проблем у великим градовима, где се, због високих цена земљишта, не исплаћује подизање гаража и места за паркирање. Решавајући овај проблем, швајцарски стручњаци дошли су на идеју да направе „силосе за аутомобиле". Аутомобили се смештају у боксове који се налазе један изнад другог, као што се ређају кутије у рафовима. Целокупан посао у једном оваквом силосу обавља само један човек. Довољан је свега један минут да се добије, односно смести у силос, један аутомобил. Овакав силос већ постоји у Базелу, а недавно је изграђен и у Карлсруеу, у Немачкој.

СТРУГОТИНА УМЕСТО УГЉА И КОКСА

Америчка рударска дирекција утврдила је да се отпаци дрвета и струготина могу употребити за производњу феролегура уместо кокса или дрвеног угља. Не само да они омогућују лакше ослобађање гасова, него су добри и за регулисање брзине и температуре топљења. Њима се постиже уштеда струје, мање се троше електроде, а и губитак у сагоревању је мањи. Они пружају и то преимућство што се могу употребити и руде које су раније морале бити претходно синтеризоване.

КАКВЕ СУ ТО МОАРЕ ТКАНИНЕ?

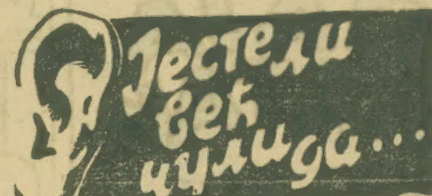
Моаре су свилене или вунене тканине сјајних прелива у облику облака по целој површини или само између утканих фигура и шара.

ШТА СВЕ ЗНАЧИ ЖИРАНДОЛ?

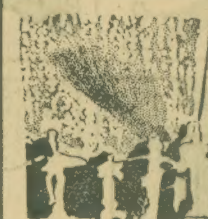
Жирандол означава свећњак, чирак с више свећа, затим наушнице с више дијаманата, комбиновану ватрометну фигуру, итд.

ШТА ЈЕ НОЋНИК?

Ноћник је ветар који при ведром времену, увече или током ноћи, струји с планина према долинама и равницама, доносећи захлађење, а нарочито у летње доба.

...Индијанци из племена Квичуа, које живи у Боливији, немају писмо, већ се уместо њега служе малим луткама различитог облика. Нарочитим распоређивањем одређеног броја лутака они могу да „напишу" све што желе.

...сунђер упија више хладне него топле воде, јер хладна вода боље пријања за зидове његових шупљика.

...реч параграф значи на грчком „знак обележен са стране". Код старих граматичара параграф је био знак за разликовање личности у драми или за обележавање нетачних места.

...змијуљица, риба слична јегуљи, има по свом језику зубе.

...поред обичних жирафа могу се наћи, додуше веома ретко, и сасвим беле. Прве беле жирафе открио је амерички професор Гудвин 1938 године.

...једна врста америчких свиња једе змије, али зато не једе кромпир.

...ако се један клин закуца у дебло дрвета на 120 сантиметара од земље, он ће увек остати на тој висини, упркос томе што дрво расте.

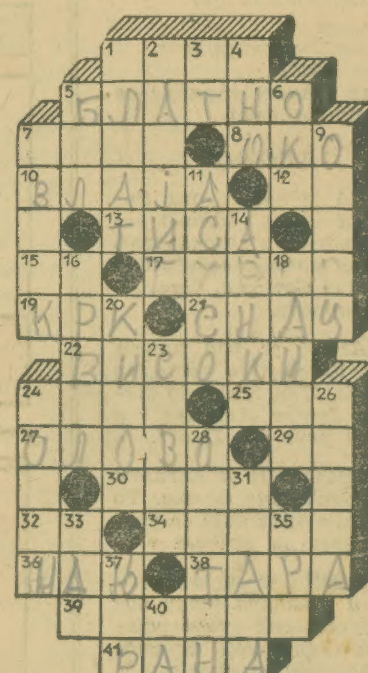
...кад се у Београду рушила стара зграда на чијем је месту касније подигнута „Албанија" нађен је део костура једног мамута.

...енергија коју само у току једног дана Земља прими од Сунца одговара енергији добијеној из 20 милијарди тона угља.

Водоравно: 1) врста папагаја; 5) највеће језеро у Европи; 7) град и пристаниште у САД; 8) орган чула вида; 10) личност из Дизнијевих стрипова; 12) ономатопеја лавежа; 13) лева притока Дунава; 15) река у Аустрији; 17) држава у Азији; 19) острво на Јадрану; 21) погрешан ударац у футбалу; 22) цинови; 24) врста санитетског материјала; 25) историско место у старој Фригији; 27) један метал; 29) врста першуна; 30) драма од Ибзена; 32) место у Србији; 34) римски војвода из III века пре наше ере, познат из Првог пунског рата; 36) предлог; 38) планина; 39) град у Пенџабу; 41) повреда.

Усправно: 1) староседелац Италије; 2) чувени старогрчки јунак; 3) слово грчке азбуке; 4) француски књижевник из XIX века, аутор романа „Вандеја се буни"; 5) град у Француској; 6) лука у Израелу; 7) познато дело Матије Антуна Рељковића; 9) један од најбољих тркача на свету свих времена; 11) врста палме; 14) хемиска једињења по структури слична амонијаку; 16) покрајина у Јужноафричкој Унији; 18) спортски тим; 20) дивље говече; 23) планински ланац на југу Мале Азије; 24) врста птице; 26 музичка лествица; 28) једна од САД; 31) народна скупштина код старих Атињана; 33) јединица за мерење слабих струја; 35) бојни поклич; 37) упитна свеза; 40) скраћеница за хектар.

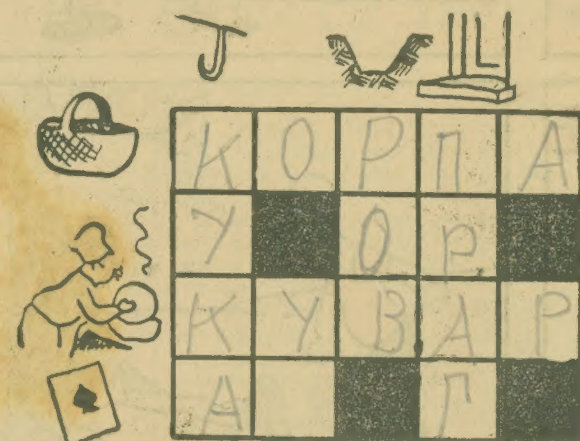
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Гете; 5) лупинг; 7) Гоби; 8) срж; 10) Агата; 12) ме; 13) Ремс; 15) ум; 17) Лавов; 19) низ; 21) риба; 22) навала; 24) Руди; 25) алт; 27) Отава; 29) А(лберт) А(јнштајн); 30) Рађа; 32) аг; 34) кедар; 36) нем; 38) хала; 39) мерино; 41) цена.

Усправно: 1) губар; 2) епител; 3) ти; 4) Емс; 5) лог; 6) грм; 7) гавун; 9) жетва; 11) амара; 14) свила; 16) минут; 18) обала; 20) Задар; 23) вивак; 24) роман; 26) Татра; 28) Аљехин; 31) Адана; 33) гем; 35) ало; 37) Мец; 40) ре.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

УКРШТЕНЕ СЛИКЕ

ОРАСИ И КЛИКЕРИ

Пера има 30 ораха, а његов брат Јова 18. Прилази им Мића, носећи пуне шаке кликера. Али, и он би хтео ораха. После краћег размишљања учинио је браћи следећу понуду:

— Поделићемо на три једнака дела ваших 48 ораха, а ја ћу вам у замену дати 32 кликера.

Браћа пристадоше. Но, кад је Мића отишао, они почеше да се свађају око поделе кликера. Хоћете ли им ви помоћи да правилно поделе кликере?

Ако ни ви не знате како то треба учинити, ми ћемо вам рећи. Сваки од тројице дечака добио је по 16 ораха. Пера, који је имао 30 ораха, дао је Мићи 14, тј. 30 — 16. Међутим, Јова, који је имао 18 ораха, дао је Мићи свега 2, јер је њему остало 16. Према томе, да би подела била праведна, Пера треба да добије 28 кликера, а Јова свега 4, тј. за сваки орах који су дали добијају по два кликера.

За добре математичаре

Покушајте да пронађете колико има бројева чија би цифра јединица помножена са шест давала производ једнак том броју. Да вам буде јасније, навешћемо један од таквих бројева. То је 12, јер је 2 x 6 = 12. А сад ви сами пронађите остале.

Ако не можете да их нађете, ми ћемо вам рећи. Има још три броја с том особином. То су:

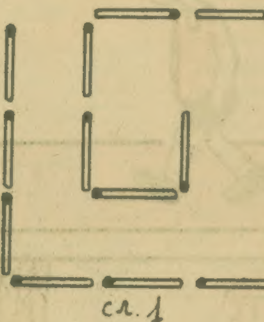
24, јер је 4 x 6 = 24
36, јер је 6 x 6 = 36
48, јер је 8 x 6 = 48

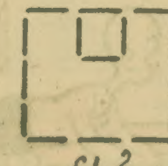
ЦИГЛА

Ако вам кажемо да је једна цигла тешка један килограм плус пола цигле, можете ли израчунати колико је тешка та цигла?

Ако баш никако не можете да нађете одговор, ми ћемо вам рећи. Цигла је тешка два килограма.

Петнаест шибица и два квадрата

сл. 1

сл. 2

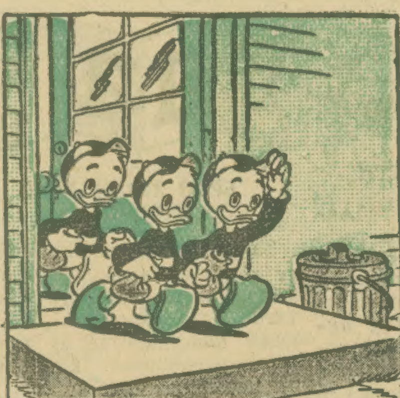
На слици 1 видите како су поређане ове шибице, њих петнаест на броју. Преместите три шибице, али тако да том приликом добијете два квадрата.

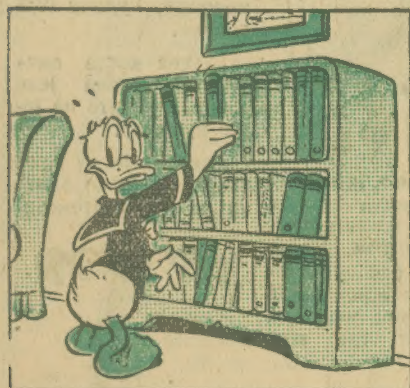
То је толико лако да не би требало ни да вам дајемо одговор, али ипак погледајте слику 2.

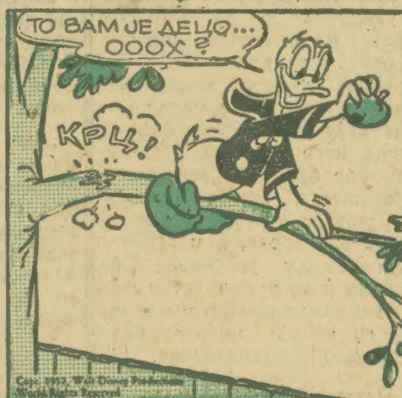

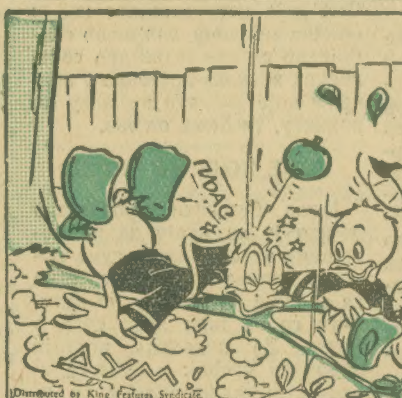

НА УЈАКА

Пата: Влаја сваког дана све више личи на тебе.
Паја: А шта је то данас урадио?

НЕШТО ЈЕ ИПАК УРАДИЛА

Паја: Јеси ли ми најзад зашила оно откинуто дугме на капуту?
Пата: Не, дугме нисам могла да нађем, али сам зато зашила рупицу.

ИМА ЧОВЕК ТЕЛЕФОН

Добио Шиља телефон, па би хтео да то сви знају. Зато би сваком познанику при растанку казао:
— Па, не заборави да ми се који пут јавиш телефоном.
— Зар ти имаш телефон?
— Шта, не знаш! Човече, па зар ти не читаш телефонски именик?!

НЕКА СЕ И ДРУГИ ПОНОСЕ

— Твоја лењост тешко ме погађа, Рајо, — жали се Паја Патак. — Прошле године био си први у разреду и ја сам се тиме поносио. А ове...
— Немој да се жалостиш, ујка Пајо, — теши га Раја. — Има и других ујака који би хтели да се мало поносе.

Који је ОДГОВОР тачан

ОПА је:
- *узвик*
- *град у Италији*
- *игра у Бразилији*
- *име римске богиње*

НАНДУ је:
- *град у Јужној Француској*
- *животиња*
- *биљка*
- *шпанска игра*

САНТОНИН је:
- *музички израз*
- *састојак биљке*
- *модерни плес*
- *назив за ветар у Средоземном Мору*

САБОН је:
- *ветар*
- *типографска слова*
- *име реке у Италији*
- *планински врх у Пиринејима*

ТОПИНАМБУР је:
- *биљка*
- *музички инструмент*
- *тип брода*
- *име познате глумице из прошлог века*

ОДГОВОР:

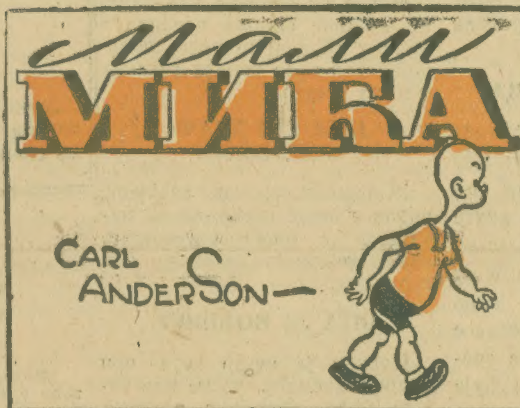
ОПА је код старих Римљана била богиња земљорадње и сточарства. Иначе, по митологији она је жена Сатурна, бога пољопривреде.

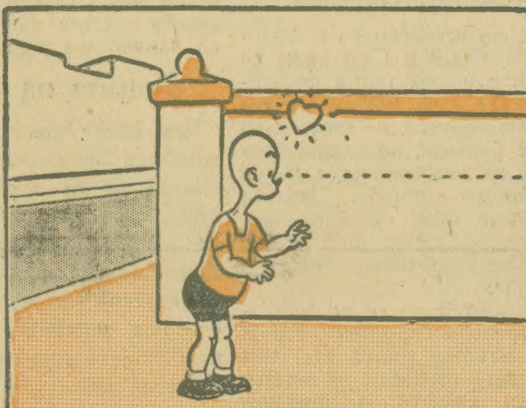
НАНДУ је род нојева који имају три прста на ногама. Они живе по степама Јужне Америке, у сливу реке Ла Плате.

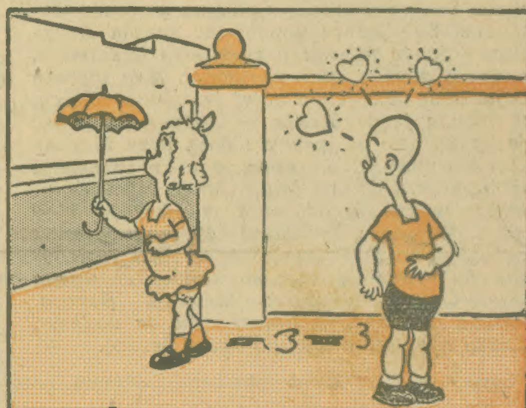
САНТОНИН је активни састојак једне биљке. То је горак прах који се употребљава за лечење.

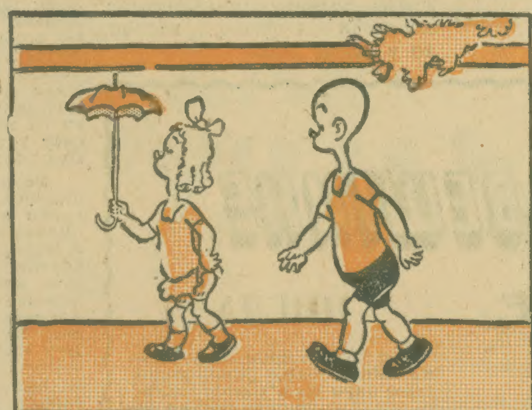
САБОН је француска реч и означава једну врсту великих типографских слова, која се употребљавају за наслове.

ТОПИНАМБУР је морска репа. То је северноамеричка биљка чије кртоле подземног стабла служе као добра сточна храна.

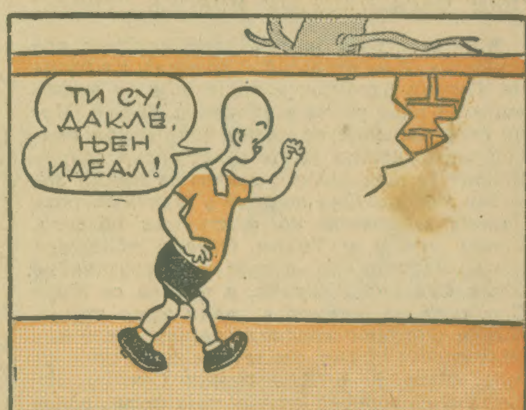

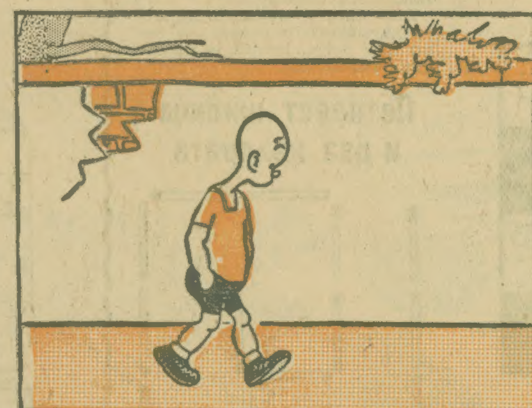

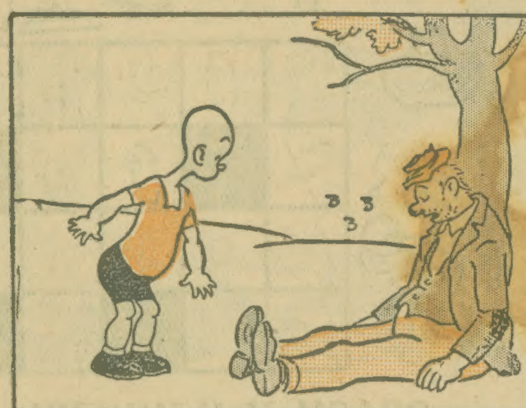

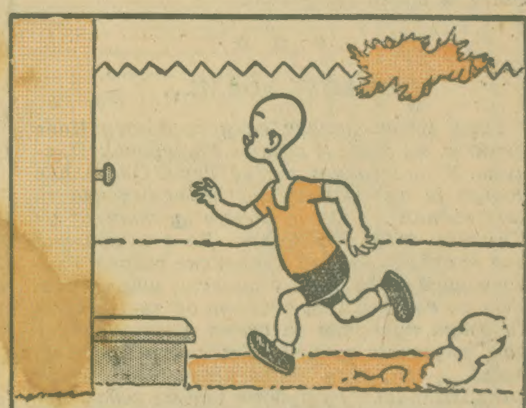

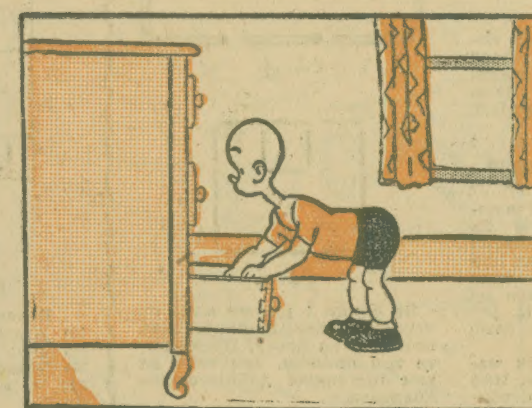

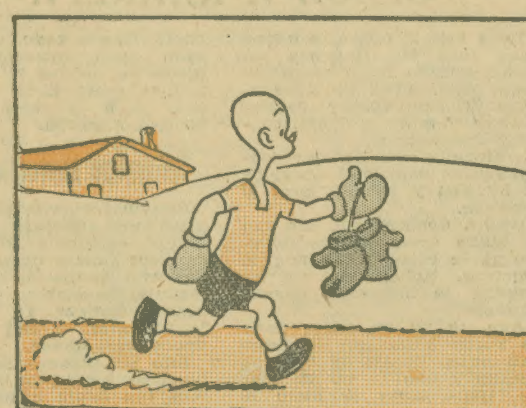

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" Штампарско-издавачко предузеће, Београд, Македонска 31. — Текући рачун број 102-Т-82, пошт. фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 700, полугодишња 350; за иностранство годишња 1.000, полугодишња 500 динара. Рукописи се не враћају